

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

≡ Izpitna pola 2 ≡

Esej

Četrtek, 29. avgust 2013 / 120 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri esej naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi esej, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Pišite v **izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pred esej prepisite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Izmed 15 filozofskih naslovov izberite enega in napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem. Pri tem se od zdravorazumskega načina, ki niza različna mnenja, poskusite dvigniti do filozofskega premisleka o **temeljnih posameznega pogleda**.

Vprašanje stvarnosti

1. Razpravljajte o trditvi: Ko govorimo o domnevnem višjem svetu, ki naj bi bil nedostopen našim čutilom, v resnici govorimo o bistvih stvari tega sveta.
2. Razpravljajte o trditvi: Odnos med duhom in telesom je nerešljiv filozofski problem.
3. Razpravljajte o trditvi: V našem življenju je nujno samo tisto, kar sami postavimo kot nujno, drugače pa smo popolnoma svobodni.

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: Če trditev sprejmemo, ne da bi podvomili o njeni resničnosti, še ne zapademo v dogmatizem, saj o vsem ne moremo dvomiti.
5. Razpravljajte o trditvi: Vsa človeška spoznanja so subjektivna, vendar iz tega ne izhaja, da je vse spoznanje relativno, saj kolektivna subjektivnost človeštva presega subjektivno izkustvo posameznika.
6. Razpravljajte o trditvi: Ker so znanstvene teorije abstraktne, ne opisujejo stvarnosti, v kateri človek živi, temveč govorijo samo o idealiziranem znanstvenem svetu.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: Ali smo moralni ali ne, je odvisno od spoštovanja družbenih norm, saj je družba tista, ki določa, kaj je moralno in kaj ne.
8. Razpravljajte o trditvi: Če hočemo delovati v dobro drugih, moramo najprej poskrbeti zase.
9. Razpravljajte o trditvi: »Ko torej rečemo, da je užitek dobro, nikakor ne mislimo na užitke razvratnežev; mislimo namreč na odsotnost bolečine v telesu, na odsotnost vznemirjenja v duši.« (Epikur)

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Zaporna kazen je utemeljena le, če z njo preprečimo prihodnja nemoralna dejanja.
11. Razpravljajte o trditvi: Oblast je legitimna, če ima dovolj moči za vladanje.
12. Razpravljajte o trditvi: V demokraciji se mora posameznik podrediti volji večine tudi, če je ta po njegovem prepričanju nemoralna.

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: Urejenost sveta (kozmosa) je za človeški razum izziv, da išče Urejevalca.
14. Razpravljajte o trditvi: Vera in razum sta kot dve krili, ki pomenita iskanje ravnotežja pri postavitvi vprašanja o Bogu.
15. Razpravljajte o trditvi: Kritike religioznih verovanj same temeljijo na veri, da Bog ne obstaja.

Prazna stran

Prazna stran